

Vergaderjaar 2017–2018

27 830

Materieelprojecten

Nr. 248

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 11 juni 2018

De vaste commissie voor Defensie heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Defensie over de brief van 3 mei 2018 inzake de behoeftestelling van het project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie» (Kamerstuk 27 830, nr. 227).

De Staatssecretaris heeft deze vragen beantwoord bij brief van 8 juni 2018. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ten Broeke

De griffier van de commissie,
De Lange

1

Op welke wijze heeft de aanschaf van de Evolved Sea Sparrow Missile (ESSM) block 2 te maken met de aanzienlijke bijdrage van Thales Hengelo aan de vervaardiging? Kunt u uw antwoord toelichten? (Zie US MoD contracts 18/05/18, <https://www.defense.gov/News/Contracts/Contract-View/Article/1525992/>)?

Het aangehaalde contract hoort bij het *Memorandum of Understanding* (MoU) over de internationale productie van de ESSM Block 2 raketten en heeft betrekking op de voorbereiding van het productieproces. Dit MoU is behandeld in de A-brief van het project «ESSM Block 2: deelname aan internationale productie» (Kamerstuk 27 830, nr. 191 van 27 oktober 2016). Dit project is samen met het project «ESSM Block 2: deelname aan internationale ontwikkeling» de voorloper van het voorliggende project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie».

2

Is ook overwogen andere, bijvoorbeeld Europese systemen aan te kopen ter vervanging? Zo ja, welke systemen? Indien nee, waarom niet?

Ja, in 2013 is deze afweging gemaakt en toen heeft Defensie besloten met twaalf landen deel te nemen aan de internationale ontwikkeling van de ESSM Block 2 (Kamerstuk 27 830, nr. 110 van 17 juni 2013). Vervolgens is in 2016 besloten om deel te nemen aan de internationale productie (Kamerstuk 27 830, nr. 191). Het project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie» is het derde en laatste project in deze reeks.

3

Klopt het dat ook Saoedi-Arabië overweegt ESSM's te kopen? (Zie bijvoorbeeld: <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/how-saudi-arabia-just-bought-one-americas-most-controversial-24956>). Indien ja, wat is uw opvatting daarover?

4

Hoe voorkomt Nederland, dat een vast werkaandeel in elke verkochte raket heeft en royalty's ontvangt op raketten die aan landen buiten het consortium worden verkocht, dat Saoedi-Arabië geen Nederlandse technologie ontvangt?

Dit is aan de orde geweest in het NATO *Seasparrow Steering Committee* waarin de ESSM-partners waaronder Nederland zitting hebben. Nederland heeft ingestemd met de mogelijke levering door de Amerikaanse producent van de ESSM-raket aan Saoedi-Arabië, omdat de ESSM een luchtverdedigingsraket is. Wapens van dit type hebben geen relatie met mensenrechtenschendingen of schendingen van het internationaal humanitair recht, waarover Nederlandse zorgen bestaan ten aanzien van Saoedi-Arabië. Om diezelfde reden meent Nederland dat niet voorkomen hoeft te worden dat Saoedi-Arabië de technologie ontvangt om de ESSM te gebruiken.

5

Welke energiecriteriën zijn gehanteerd bij de behoeftestelling voor dit project en in hoeverre dragen zij bij aan het doel om in 2030 de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen met 20% terug te dringen ten opzichte van 2010?

Voor wapensystemen zoals kanons en raketten zijn geen energiecriteriën van toepassing.

6

In hoeverre wordt bij het uiteindelijke integratieproces zelf – dat wil zeggen: de toepassing ervan – samenwerking gezocht met internationale partners?

In de B-fase (onderzoeksfase) wordt het niveau van integratie aan boord van de Luchtverdedigings- en Commandofregatten bepaald. De mogelijkheden voor internationale samenwerking worden in het onderzoek en bij de uiteindelijke keuze meegewogen.

7

Kunt u aangeven waarom de onderhoudsbedrijfsvoering bij de ESSM Block 2 raketten duurder zal zijn dan dat van de huidige ESSM Block 1, gelet op de investering die u hiervoor raamt?

De investering voor de onderhoudsbedrijfsvoering is onder meer nodig om de onderhoudsfaciliteit en de testapparatuur geschikt te maken voor de ESSM Block 2, reservedelen aan te schaffen en te voorzien in opleiding en training.

8

Kunt u onderbouwen waarom de aanschaf van ESSM Block 2 raketten, ondanks de investeringsreikwijdte van € 250 miljoen – € 1 miljard, zo weinig risico met zich meebrengt dat mandatering aan de Defensie Materieel Organisatie (DMO) op zijn plaats is?

In het herziene Defensie Materieel Proces (DMP) is opgenomen dat mandatering van een project van meer dan € 100 miljoen onder meer aan de orde kan zijn als het gaat om de verwerving van kapitale munitie. Dat is het geval bij het deelproject van de verwerving van de ESSM Block 2 raketten. Op basis van de MoU's voor internationale ontwikkeling en internationale productie zijn de ESSM Block 2 raketten inmiddels aan te merken als een product «van de plank».

9

Kunt u toelichten waarom de industriële participatie van Nederland, zoals u het zelf omschrijft, «op dit relatief lage aantal [is] vastgesteld»?

Zoals gesteld in de A-brief bevat het MoU over de internationale productie afspraken over de financiële bijdrage van elke deelnemer aan het starten en in stand houden van de productielijn van de ESSM Block 2 raketten. Deze verdeelsleutel bepaalt tevens het werkaandeel van de nationale industrie van de deelnemers (*costshare = workshare*). Bepalend daarbij is het aantal raketten dat elke deelnemer voor zichzelf in het MoU heeft laten opnemen. Eind 2016 heeft Defensie gezien de budgettaire situatie van dat moment gekozen voor een relatief laag aantal raketten en daarmee ook voor een lage financiële bijdrage aan het MoU die toen inpasbaar was in de begroting. Op basis van het principe *costshare = workshare* is de industriële participatie vastgesteld op het aantal raketten in het MoU. Dit aantal verandert verder niet meer.